

PHƯƠNG PHÁP NCKH: TỔNG QUAN TÀI LIỆU & KỸ THUẬT TÌM KIẾM TÀI LIỆU

Giảng viên: Lê Thái Hà (FSPPM)

NỘI DUNG BUỔI HỌC

- Mục đích
- Quá trình tổng hợp tài liệu nghiên cứu
- Hướng dẫn viết tổng quan tài liệu
- Trích dẫn nguồn

NGHIÊN CỨU LÀ QUÁ TRÌNH TÌM KIẾM TRI THỨC

Hãy xem nghiên cứu như một cuộc thám hiểm tri thức không có điểm đến. Khai thác trí tò mò học thuật của bản thân, đặt câu hỏi và linh hoạt – sự mơ hồ chính là chất xúc tác cho hoạt động nghiên cứu!

LÀM NGHIÊN CỨU

Đặt và Định nghĩa vấn đề
Đặt ra nhiệm vụ
Xác định & định nghĩa vấn đề
Định nghĩa vấn đề
Đặt câu hỏi/trọng tâm nghiên cứu
Thực hiện tổng quan tài liệu

Thiết kế nghiên cứu
Xây dựng mô hình nghiên cứu/cơ sở lý thuyết
Xác định công cụ nghiên cứu
Xác định kỹ thuật thu thập dữ liệu

Thu thập dữ liệu
Khảo sát
Thử nghiệm
Quan sát

Phân tích dữ liệu
Hiểu, đánh giá và lý giải dữ liệu đã được thu thập

Truyền đạt và Trình bày vấn đề
Bài nghiên cứu, luận văn, luận án, v.v.
cùng với một danh mục tài liệu tham khảo

**Chu kỳ
Nghiên cứu**

TỔNG QUAN TÀI LIỆU

Nghiên cứu không được thực hiện trong môi trường chân không hoặc tách biệt với các nghiên cứu khác.

Nghiên cứu phải được đặt trong bối cảnh của những nghiên cứu học thuật đã được thực hiện.

Người nghiên cứu cần phải nắm được những gì đã được thực hiện trong lĩnh vực nghiên cứu của mình, ví dụ như:

- những biến đã được phân tích
- mối quan hệ giữa các biến
- những định nghĩa, lý thuyết và phát hiện đã tồn tại

MỤC ĐÍCH

Mục đích của tổng quan tài liệu

- tìm hiểu nghiên cứu của những người khác
- tìm hiểu những công trình đã có sẵn trong lĩnh vực nghiên cứu
- xác định những biến quan trọng có liên quan đến nghiên cứu của bạn từ những nghiên cứu khác
- xác định những lỗ hổng nghiên cứu, những hiểu lầm hoặc mâu thuẫn trong vấn đề có liên quan đến nghiên cứu của bạn
- giúp bạn xây dựng thiết kế nghiên cứu

MỤC ĐÍCH

Tổng quan tài liệu là một phần quan trọng trong nghiên cứu và là một phần trong:

- luận án tiến sĩ
- báo cáo
- đề cương nghiên cứu
- bài nghiên cứu

TƯ DUY NGHIÊN CỨU

QUY TRÌNH TỔNG QUAN TÀI LIỆU

Bốn bước lớn:

1. Định nghĩa vấn đề

- nhận diện vấn đề hoặc ý tưởng nghiên cứu
- đặt ra câu hỏi nghiên cứu
- xác định **TỪ KHÓA** liên quan

QUY TRÌNH TỔNG QUAN TÀI LIỆU (tt.)

2. Tìm kiếm chiến lược

- xác định nhu cầu thông tin của bạn
 - xây dựng chiến lược tìm kiếm thông tin
 - xác định những nguồn thông tin liên quan
 - sử dụng **TỪ KHÓA** để tiến hành tìm kiếm
 - lưu lại những bài nghiên cứu, sách, v.v. có liên quan

QUY TRÌNH TỔNG QUAN TÀI LIỆU (tt.)

3. Phân tích

- đọc và tóm tắt các bài nghiên cứu
- ghi chú chi tiết
- tập trung vào xác định và so sánh vấn đề, biến, lý thuyết, phương pháp và lỗ hổng
- rút ra thông tin chính và lập bảng ma trận hoặc bảng tóm tắt những điều quan trọng

QUY TRÌNH TỔNG QUAN TÀI LIỆU (tt.)

4. Viết

- giữ lại các biến có liên quan, các vấn đề và lý thuyết chính
- phân tích mối liên hệ giữa nghiên cứu với bạn với những nghiên cứu đã được thực hiện
- nhấn mạnh những lỗ hổng trong các nghiên cứu trước
- so sánh và đối chiếu các nghiên cứu và kết quả phát hiện được
- tạo danh mục sách tham khảo – **MỤC LỤC SÁCH THAM KHẢO**

Trước khi bắt đầu viết tổng quan tài liệu...
...xem lại bốn điểm chính sau đây:

NGUỒN THÔNG TIN

1. Sách (bao gồm cả chương sách)
2. Tạp chí khoa học (thường là tạp chí bình duyệt) Kỷ yếu hội thảo
3. Luận án tiến sĩ & luận văn thạc sĩ
4. Báo cáo – kỹ thuật, thị trường, v.v.
5. Bài nghiên cứu – thảo luận, nghiên cứu đang thực hiện, sách trắng, v.v.
6. Văn bản chính phủ
7. Dữ liệu – số liệu, tài chính, dữ liệu thô, v.v.
8. Số liệu – kỹ thuật, kế toán, v.v.
9. Bằng sáng chế
10. Bài nghiên cứu mới

Những nguồn thông tin trong lĩnh vực & đề tài nghiên cứu của bạn?

LOẠI THÔNG TIN

TÀI LIỆU XÁM

Những thông tin không có trên các ấn phẩm xuất bản chính thức

Ví dụ:

- Luận văn
- Nghiên cứu đang thực hiện
- Kho dữ liệu cơ sở
- Báo cáo chính phủ

TÀI LIỆU CẤP I

Những bản tường thuật đầu tiên một sự kiện & công trình nghiên cứu gốc (những phát hiện hoặc đóng góp mới cho khoa học)

Ví dụ:

- Phỏng vấn, diễn văn
- Bài nghiên cứu hội thảo
- Bài nghiên cứu trên tạp chí
- Bằng sáng chế

TÀI LIỆU CẤP II

Tài liệu diễn giải, quan sát, đánh giá & bình luận về tài liệu sơ cấp, những bài phân tích và phê bình

Ví dụ:

- Sách giáo khoa
- Bài đánh giá
- Bách khoa toàn thư

TÀI LIỆU CẤP III

Tổng hợp & miêu tả tài liệu cấp I & II theo tựa đề, tác giả, phân loại, hoặc theo các tiêu chí khác

Ví dụ:

- Danh mục tài liệu tham khảo
- Thư mục dữ liệu
- Cơ sở dữ liệu

CÔNG CỤ NGHIÊN CỨU

Cơ sở dữ liệu nguyên cứu – Business Source Complete, IEEE Xplore, Emerald Insight, Knovel, PsycARTICLES, v.v.

Cơ sở dữ liệu trích dẫn – Web of Science, Scopus, etc

- Cơ sở dữ liệu đa ngành – ScienceDirect, Academic Search Complete, etc

Dữ liệu viện nghiên cứu

Website chính phủ hoặc các viện nghiên cứu

Google Scholar

Google Dataset Search (beta)

KỸ THUẬT TÌM KIẾM

Xây dựng khối khái niệm (thu hẹp)

Phát triển hạt nhân trích dẫn (mở rộng)

Tìm kiếm trích dẫn (mở rộng)

[Tất cả các kỹ thuật tìm kiếm đều sử dụng từ khóa, thuật ngữ, khái niệm then chốt]

Tra cứu là cuộc thám hiểm có chiến lược

Bạn phải nhận ra các nguồn thông tin sẽ khác nhau về nội dung, định dạng và mức độ liên quan đến nhu cầu của bạn, phụ thuộc vào tính chất tra cứu và quy mô nghiên cứu của bạn.

Phải linh hoạt và hiểu rõ những lần tìm kiếm ban đầu chỉ là điểm khởi đầu. Liên tục đặt ra câu hỏi!

Những câu hỏi bạn đặt ra để định hướng cho mình khi tìm kiếm thông tin?

Tìm kiếm thông tin là quá trình phi tuyến tính và lặp lại nhiều lần, đòi hỏi người tìm phải đánh giá đa dạng đủ loại thông tin và phải có sự linh hoạt để thay đổi phương thức tìm kiếm khi họ hiểu rõ hơn về vấn đề.

(ACRL, Khung Kiến thức Thông tin dành cho Giáo dục Đại học, 2015)

Ai sở hữu loại thông tin mà bạn cần? (vd. nhà nghiên cứu, tổ chức, chính phủ)

Quy mô nghiên cứu của bạn?

Loại thông tin bạn cần?

TỪ KHÓA, TOÁN TỬ & BỘ LỌC TÌM KIẾM

Tìm kiếm tài liệu: hướng dẫn của thư thư giới thiệu các *công cụ, thuật ngữ và kỹ thuật*

SUY NGHĨ

từ khóa

Từ khóa có thể là những ý chính trong câu hỏi nghiên cứu / câu chủ đề.

MỞ RỘNG

từ khóa

Nhìn vào các đề mục trong tài liệu bạn vừa tìm được và sử dụng những thuật ngữ thích hợp.

Hoặc tra cứu từ khóa trong những cơ sở dữ liệu chuyên ngành để tìm những từ đã được định nghĩa sẵn (còn gọi là “từ khóa được kiểm soát”)

SỬ DỤNG

toán tử Boolean

Thêm những từ như VÀ, HOẶC và KHÔNG vào khung tìm kiếm để mở rộng hoặc thu hẹp kết quả tìm kiếm.

Ví dụ: PTSD HOẶC Hội chứng rối loạn căng thẳng hậu sang chấn tâm lý VÀ binh lính KHÔNG PHẢI lính hải quân

Ở thư viện:

Hãy nhờ sự hỗ trợ của thư thư hoặc những người có chuyên môn.

CHỌN LỌC

kết quả tìm kiếm

Bộ lọc trong cơ sở dữ liệu sẽ giúp bạn thu hẹp kết quả tìm kiếm theo năm, nội dung và loại, v.v.

Source: <https://libraryconnect.elsevier.com>

XÂY DỰNG KHỐI KHÁI NIỆM

- Mỗi **khối** đại diện cho một **khái niệm**
- Trong từng khối khái niệm, tập hợp những thuật ngữ/biến/từ khóa có liên quan
- Mỗi khối khái niệm sẽ được tra cứu riêng
- Kết hợp các khối lại với nhau để có kết quả cuối cùng

XÂY DỰNG KHÖI KHÁI NIỆM (tt.)

Một ví dụ đơn giản:

- Khái niệm 1 VÀ Khái niệm 2 VÀ Khái niệm 3

Khái niệm 1

Quản lý Kiến thức

HOẶC

Kiến thức Doanh nghiệp

HOẶC

Sáng tạo Kiến thức

HOẶC

KM

VÀ

Khái niệm 2

Doanh nghiệp

HOẶC

Công ty

HOẶC

Tập đoàn

VÀ

Khái niệm 3

Châu Á

HOẶC

ASEAN

HOẶC

Châu Á – Thái Bình Dương

PHÁT TRIỂN HẠT NHÂN TRÍCH DẪN (TRA CỨU BIÊN/CÓ LIÊN QUAN)

Tra cứu kiểu phát triển hạt nhân trích dẫn là gì?

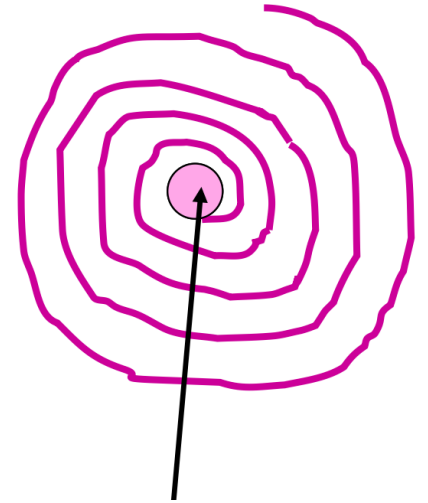
- Một cách khác để người nghiên cứu tra cứu thông tin thông qua những nguồn thông tin có liên quan và/hoặc đáng tin cậy

Khi nào nên sử dụng kỹ thuật này?

- Khi bạn muốn thu thập số lượng tài liệu ít nhưng có chất lượng (vd. từ sách, tạp chí, website, tác giả) mà bạn phát hiện được từ những lần tìm kiếm ban đầu hoặc những tham khảo

Cách sử dụng kỹ thuật này?

- Bắt đầu từ một nguồn mà bạn đã biết (hạt nhân)
- Xem các thuật ngữ hoặc miêu tả thuật ngữ trong bài viết để tìm thêm những thuật ngữ mới (thường có liên quan đến nhau)
- Kiểm tra danh mục sách tham khảo hoặc tài liệu tham khảo của bài nghiên cứu

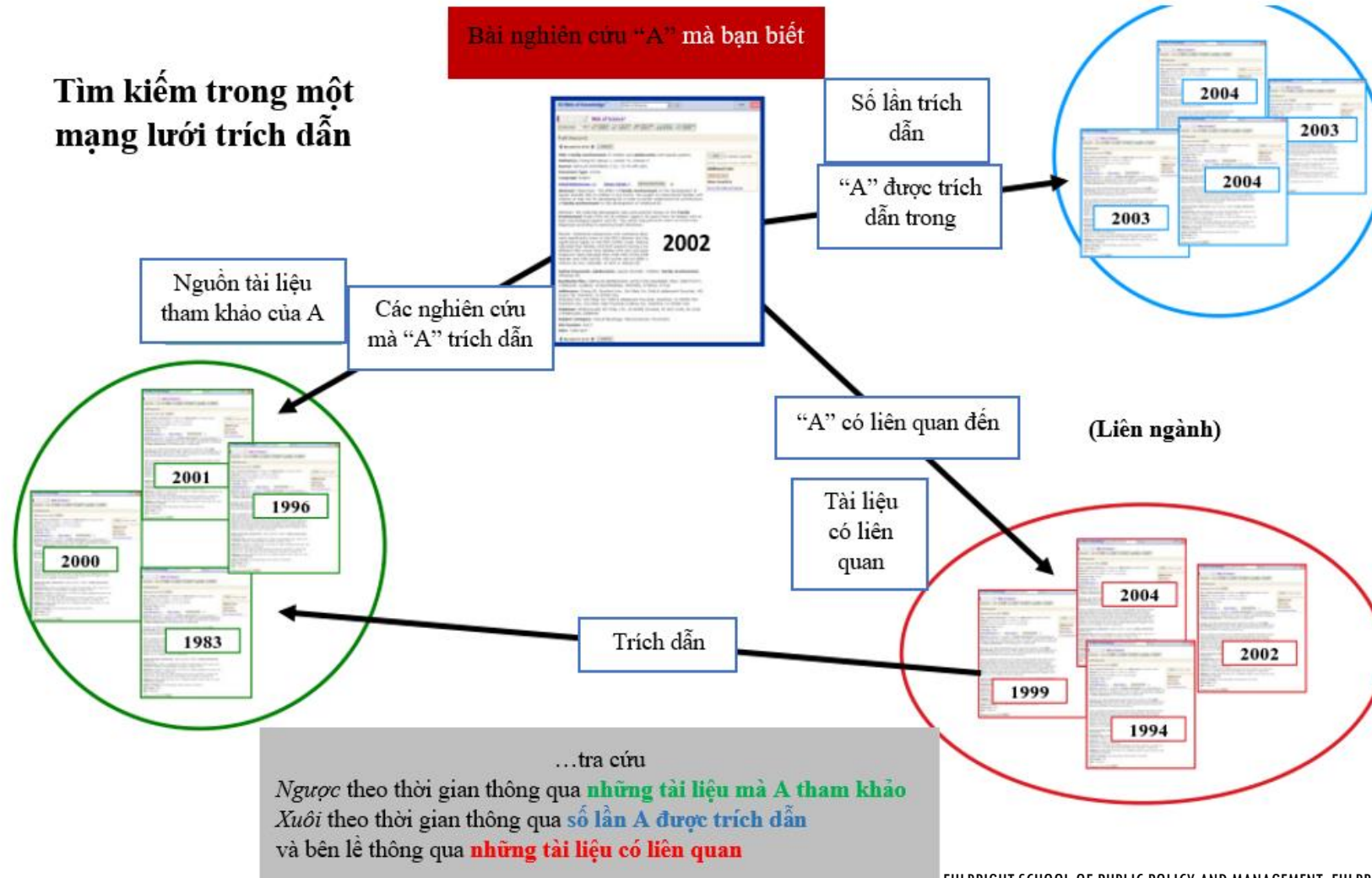

Bắt đầu từ một **hạt nhân đã biết**

TÌM KIẾM TRÍCH DẪN

1. Tìm kiếm trích dẫn là một loại tra cứu đặc biệt trong đó người nghiên cứu tìm kiếm các bài nghiên cứu, sách hoặc tư liệu được trích dẫn hoặc là tài liệu tham khảo của một nghiên cứu.
2. Kỹ thuật này cho phép bạn tìm xuôi và ngược trong số những công trình nghiên cứu đã được xuất bản, bắt đầu từ nguồn tham khảo đã biết, để tìm ra những bài nghiên cứu trích dẫn lại nguồn tham khảo mà bạn biết trong danh mục sách tham khảo của nghiên cứu đó (danh mục sách tham khảo thường nằm ở cuối các chương sách hoặc các bài nghiên cứu).
3. Tìm kiếm trích dẫn có thể phục vụ những mục đích sau đây:
 - Quyết định tầm ảnh hưởng của nghiên cứu trong lĩnh vực bằng cách xem số lần bài viết đó được những nhà nghiên cứu khác trích dẫn
 - Lăn theo sự phát triển của một lý thuyết hoặc một ý tưởng khi lý thuyết hoặc ý tưởng đó được trích dẫn trong nghiên cứu của những nhà khoa học sau đó – lý thuyết đó được chấp nhận, phủ nhận hay được phát triển theo những hướng khác?
 - Để trích dẫn lại những công trình nghiên cứu khác trong tổng quan tài liệu làm cơ sở thông tin cho chủ đề đang nghiên cứu, phương pháp nghiên cứu và phương pháp khuyến nghị.

TÌM KIẾM TRÍCH DẪN (tt.)

PHÂN TÍCH NỘI DUNG

Đánh giá phản biện tính liên quan và chất lượng những nguồn tư liệu thu được

Đánh giá **giá trị** của bài nghiên cứu – nội dung này có phải là nội dung có **chất lượng** tốt?

- Tiêu chí đánh giá – sự chính xác, sự uyên bác của tác giả, tính khách quan, hợp thời, và mức độ tổng quát

Đánh giá **tính liên quan** – nội dung này có **hữu ích** cho nghiên cứu của bạn không?

- ☐ Bài viết có đưa ra những định nghĩa và phân loại không?
- ☐ Bài viết có xác định những biến có liên quan không?
- ☐ Bài viết có nêu rõ phương pháp nghiên cứu, thử nghiệm, phương pháp thu thập dữ liệu thường được dùng trong những nghiên cứu trong ngành không?
- ☐ Bài viết có xác định cơ sở lý thuyết không?
- **Chặt chẽ về mặt học thuật – Phù hợp với chuyên môn**

ĐÁNH GIÁ THÔNG TIN

Để đánh giá mức độ đáng tin cậy của tài liệu, thử sử dụng bài kiểm tra CRAAP của *Thư viện Meriam*, Đại học Tiểu bang California, Chico

TÍNH HIỆN ĐẠI

Thông tin được xuất bản khi nào và điều này có quan trọng không?

TÍNH LIÊN QUAN

Thông tin có phù hợp với nhu cầu của bạn không?

MỨC ĐỘ UYÊN BÁC CỦA TÁC GIẢ

Tác giả là ai và có uy tín không? Viện nghiên cứu mà tác giả công tác có phải là tổ chức uy tín không? Bài nghiên cứu có được xuất bản trên tạp chí khoa học có danh tiếng không?

TÍNH CHÍNH XÁC

Thông tin có đáng tin cậy không? Bài nghiên cứu có trích dẫn nhiều nguồn không? Có lỗi chính tả nào không?

MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU

Đây có phải là một nghiên cứu độc lập khách quan, hay nhằm truyền bá một sản phẩm hoặc ý tưởng?

1. http://www.csuchico.edu/lins/handouts/eval_websites.pdf

Tại thư viện: Đăng ký các buổi tư vấn hướng dẫn nghiên cứu một kèm một

Reference: http://www.csuchico.edu/lins/handouts/eval_websites.pdf

Tổ chức nội dung

Sử dụng sơ đồ liên kết

- Ma trận (lĩnh vực nghiên cứu vs. biến – so sánh những vấn đề được nghiên cứu trong từng bài nghiên cứu)

Articles	Methodologies	Service innovation practices						
		Customer experience management	Investment in employee performance	Managerial process innovation	Brand differentiation	Product development/ innovation	Project learning and communication	Use of customer information
Atuahene-Gima (1996)	Survey	■	■	■		■		
Avlonitis et al. (2001)	Survey			■		■		
Berry et al. (2006)	Theoretical	■	■	■	■			
Blazevic & Lievens (2004)	Survey						■	
Blazevic et al. (2003)	Case(s)						■	
Chan et al. (1998)	Survey			■				
Crawford & Di Benedetto (2002)	Theoretical + Case					■		

Chen, J.S. & Tsou, H.T. (2007). "Information technology adoption for service innovation practices and competitive advantage: the case of financial firms" Information Research, 12(3) paper 314. [Available at <http://www.informationr.net/ir/12-3/paper314.html>]

TÓM TẮT

- Sử dụng ngôn ngữ của bạn để tóm tắt lại thông tin trong ma trận ghi chú của bạn
- Miêu tả điểm giống và khác giữa các nghiên cứu
- Bắc cầu mối quan hệ giữa những lĩnh vực khác nhau mà bạn đang tóm tắt; tìm kiếm điểm giao thoa và khác biệt giữa các ý tưởng; tìm ra điểm khác và giống giữa những biến, lý thuyết, phương pháp nghiên cứu và phát hiện quan trọng
- Xác định lỗ hổng hoặc bằng chứng còn thiếu và sử dụng những lỗ hổng này để nhấn mạnh yêu cầu cần phải nghiên cứu thêm về chủ đề này và bắc cầu với nghiên cứu hiện tại bạn đang thực hiện.

CẤU TRÚC CỦA MỘT BÀI NGHIÊN CỨU KHOA HỌC

Tựa đề

Tóm tắt

Giới thiệu

Tổng quan tài liệu

Phương pháp nghiên cứu

Phát hiện và Thảo luận

Kết luận và Khuyến nghị

Danh mục tài liệu tham khảo

Phụ lục

VIẾT TỔNG QUAN TÀI LIỆU

1. Viết phần giới thiệu Định nghĩa vấn đề hoặc vấn đề bạn quan tâm, từ đó đặt bối cảnh để viết tổng quan tài liệu

- Chỉ ra những xu thế chung hoặc lỗ hổng trong nghiên cứu hoặc những góc nhìn mới về các lĩnh vực nghiên cứu
- Xác định (các) câu hỏi nghiên cứu của bạn

2. Viết nội dung chính của tổng quan tài liệu Phân loại các nghiên cứu thành nhóm dựa trên những mẫu số chung (vd. phương pháp định tính hoặc định lượng)

- So sánh và đối chiếu những nghiên cứu này
- Tóm tắt sơ lược nghiên cứu để giúp người đọc hiểu được phần bạn so sánh và phân tích

VIẾT TỔNG QUAN TÀI LIỆU (tt.)

3. Viết kết luận

- Tóm tắt những đóng góp chính của những nghiên cứu nổi bật, giữ vững trọng tâm đã nêu trong phần giới thiệu
- Đánh giá tình hình hiện tại của những nghiên cứu được nêu trong thân bài
- Đưa ra một số nhận định về mối quan hệ giữa trọng tâm của tổng quan tài liệu với lĩnh vực nghiên cứu lớn hơn ví dụ như ngành nghề hoặc chuyên môn bạn đang nghiên cứu

BÍ QUYẾT

1. Đọc tổng quan tài liệu của những nghiên cứu khác

2. Liệt kê những chủ đề và sắp xếp bài viết của bạn theo chủ đề đã liệt kê

- Xây dựng bài viết dựa trên một số luận điểm như tính tương quan mạnh và yếu giữa các biến
- Đặt bối cảnh cho nghiên cứu mới bạn, ví dụ như đề bổ sung mới thêm dữ liệu thực chứng về những mối tương quan này

3. Viết tóm tắt

TRÁNH ĐẠO VĂN

1. Để tránh đạo văn, bạn phải trích dẫn nguồn bất cứ khi nào sử dụng:

- ý tưởng, lý thuyết, minh họa hoặc ý kiến của người khác
- số liệu, đồ thị, hình vẽ, hình ảnh của người khác
- trích dẫn lời nói hoặc bài viết của người khác
- diễn giải lại những lời người khác nói hoặc viết

2. Tuân theo NGUYÊN TẮC TRÍCH DẪN

- trích dẫn trong bài viết và liệt kê nguồn trích dẫn cuối bài viết
- tạo danh mục sách hoặc tài liệu tham khảo
- định dạng trích dẫn sẽ tùy thuộc trường phái trích dẫn mà bạn sử dụng (vd. APA, ASA, MLA, IEEE, Chicago, Numbered, v.v.)
- sử dụng EndNote hoặc các phần mềm quản lý danh mục sách tham khảo khác

TRÍCH DẪN NGUỒN THAM KHẢO

2.2. Evaluations of social technologies in specific learning settings

A number of researchers have examined the use of specific social technologies in particular discipline settings in various regions (e.g., Alam, 2008; Bennett et al., 2012; Irwin et al., 2012; Kabilan, Ahmad, & Abidin, 2010; Zeeng, Robbie, Adams, & Hutchison, 2009). In this paper we examine students' perspectives on the use of social technologies to support interactions in courses that have been taught face-to-face in Malaysian and Australian universities. Therefore, this review focuses on studies conducted in these countries.

Firstly Alam (2008) explored the use of wikis to support student engagement and interaction across Australia. Feedback from students based on their use of these social technologies included positive experiences with the lecturers through blogs (Alam, 2008). Zeeng et al. (2009) reported on the success of Flickr, a photo sharing technology, in a design education programme in Australia. The success of the use of Flickr was later reported in a dynamic, global classroom, introducing student perspectives, and to partnerships with another university in the United States.

✓ Cung cấp bằng chứng và là cơ sở ủng hộ ý kiến, lập luận hoặc lý lẽ của bạn

Trích dẫn trong bài

Trích dẫn cuối bài

References

- Alam, S.L. (2008). To wiki or to blog: Piloting social software technologies for assessment in a large first year Information Systems class. Paper presented at the Australasian Conference on Information Systems, Christchurch, New Zealand.
- Amador, P., & Amador, J. (2014). Academic advising via Facebook: Examining student help seeking. *The Internet and Higher Education*, 21, 9–16.
- Augustsson, G. (2010). Web 2.0, pedagogical support for reflexive and emotional social interaction among Swedish students. *The Internet and Higher Education*, 13(4), 197–205.
- Bennett, S., Bishop, A., Dalgarno, B., Waycott, J., & Kennedy, G. (2012). Implementing Web 2.0 technologies in higher education: A collective case study. *Computers & Education*, 59(2), 524–534.
- Boud, D., Cohen, R., & Sampson, J. (2001). *Peer learning in higher education: Learning from and with each other*. London: Kogan Page.
- Boyatzis, R. (1998). *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development*. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Boyd, D. (2007). Social network sites: Public, private, or what? Knowledge Tree, 13. Retrieved from <http://www.danah.org/papers/KnowledgeTree.pdf>

APA

<http://dx.doi.org/10.1016/j.iheduc.2015.02.004>